

Kysymykset ja vastaukset 5.5.2023 luomuwebinaarissa

Huom! Vastaukset perustuvat 5.5.2023 tilanteeseen.

Siirtykö luomusitoumus sukupolvenvaihdoksessa, kun se tapahtuu kesken vuoden. Eli tarvitseeko uuden viljelijän hakea luomusitoumusta?

Vastaus: Luomusitoumusta tulee hakea Vipu-palvelussa peltotukihaun yhteydessä.

Kenen nimellä sitoumusta haetaan:

- Jos tilan hallinta vaihtuu/on vaihtunut ennen peltotukihaun päättymistä → uuden viljelijän tulee hakea luomusitoumusta Vipu-palvelussa peltotukihaun yhteydessä 15.6.2023 mennessä.
- Jos tilan hallinta vaihtuu peltotukihaun jälkeen → luopujan tulee hakea luomusitoumusta Vipu-palvelussa peltotukihaun yhteydessä 15.6.2023 mennessä. Luomusitoumuksen siirtoa haetaan lomakkeella 160 ELY-keskuksesta. Luomun koulutusvaatimus tulee täyttyä ennen sitoumuksen siirtoa.

Lisätietoa sitoumuksen siirrosta: [Koko tilan hallinnan siirto tai tilanpidon lopettaminen 2023 - Ruokavirasto](#)

Lisäksi ilmoitettava ELY-keskukseen luomuvalvonnan osalta toimijan vaihtumisesta Muutoslomakkeella 10.

Ennen sitoumuksen siirtoa kannattaa olla yhteydessä paikalliseen ELY-keskukseen.

Jos haen uutta luomusitoumusta keväällä ja tulen katumapäälle syksyllä. Voinko perua sitoumuksen?

Vastaus: Hakemuksen perumista koskevaa asiaa selvitetään Ruokavirastosta.

Voiko tilan omista lohkoista osan vuokrata pois kesken sitoumuskauden?

Vastaus: Sitoumuslohkoja voi vuokrata pois kesken sitoumuskauden. Sitoumusehdoissa kohdassa 11: Voit siirtää ilman seuraamuksia sitoumuslohkoja sitoumuskauden aikana toiselle viljelijälle, jolla on luomusitoumus tai viljelijälle, jolla ei ole luomusitoumusta.

Voiko luomukotieläinsitoumuksen muuttaa luomukasvisitoumukseksi kesken sitoumusajan ilman takaisinperintää?

Vastaus: Sitoumustyyppiä voi vaihtaa kotieläinsitoumuksesta kasvintuotannositoumukseksi kesken sitoumuskauden ilman takaisinperintää. Tällöin tilan tulee noudattaa joko myyntikasvivaatimusta tai tehdä rehuntuotantosopimus.

Luomun myyntikasvivaatimus ja muutokset kevään 2023 aikana?

Vastaus: Myyntikasveja on viljeltävä jokaisena sitoumusvuonna vähintään 30 % luomuvaiheessa olevasta sitoumusalasta.

Myyntikasviksi ei lueta ennen tuleentumista korjattavia viljoja eikä palkoviljoja ja niiden seoskasvustoja.

Tuleentumisella tarkoitetaan sadon valmistumista, jolloin kasvuston väri muuttuu vihreästä kellertävän ruskeaksi, ja jyvän tai siemenen maitomainen sisus kovettuu kiinteäksi ja kestäväksi (keltatuleentumisaste).

Myyntikasvivaatimuksesta vapautuminen

Sinun ei tarvitse noudattaa myyntikasvivaatimusta, jos jokin seuraavista vaihtoehtoista toteutuu:

- 1. Tilallasi on luomukotieläintuotannositoumus ja tuotat vuosittain rehua vähintään 50 % sitoumusalastasi sitoumuksen kohteena olevan karjan rehuksi (nurmet ja kaikki rehuksi kelpaava)
- 2. Tilasi tuottaa vuosittain vähintään 50 % sitoumusalasta rehua luomukotieläintuotannon sitoumuksen tehneen tilan karjan rehuksi (nurmet ja kaikki rehuksi kelpaava).
Rehuntuotannosta oltava yhteistyösopimus luomukotieläinsitoumustilan kanssa.
- 3. Tilasi tuottaa sekä luomukotieläinsitoumuksen tehneen tilan karjalle ja/tai välityslielle rehua yhteensä vähintään 50 % sitoumusalastasi. Rehuntuotannosta oltava yhteistyösopimus luomukotieläinsitoumustilan kanssa / Välitysliekin kanssa kirjallinen tuotanto- tai viljelysopimus rehuntuotannosta.

Seoskasvustoista hyväksytään myyntikasveiksi vain sellaiset tuleentuneet kasvustot, joiden sadosta eri viljelykasvien siemenet voidaan erotella. MMM:n tiedote seoskasvustotulkinnasta 5.4.2023: [Uusi seoskasvustotulkinta edistää luomukorvauksen tavoitteita - Maa- ja metsätalousministeriö \(mmm.fi\)](https://www.mmm.fi/2023/04/05/uusi-seoskasvustotulkinta-edistaa-luomukorvauksen-tavoitteita-maa-ja-metsatalousministerio/)

Luomusitoumusehtoihin on tarkennettu myyntikasvilistaa 21.4.2023. Listassa mainittu mitkä seoskasvustojen kasvukoodit kelpaavat myyntikasveiksi, kun sato korjataan tuleentuneena ja kasvuston sadosta eri viljelykasvien siemenet voidaan erotella.

- Seos, herne/härkäpapu/makea lupiini/linssi/vilja
- Seoskasvusto, valkuaiskasvit + öljykasvit
- Seoskasvusto, vilja + öljykasvit
- Seoskasvusto, herne/härkäpapu/makea lupiini/linssi/öljykasvit
- Seoskasvusto, valkuaiskasvit kasvusto sisältää vain valkuaiskasveja
- Seoskasvusto, öljykasvit kasvusto sisältää vain öljykasveja

Tuoreena korjattavia ja säilöittäviä tai viljan seoskasvustoja ei hyväksytä myyntikasveiksi.

Hyväksytäänkö murskeviljaksi korjattava puhdas kasvusto, esim. ohra, myyntikasviksi?

Vastaus: Myyntikasviksi voidaan laskea yksilajinen kasvusto esim ohra, kun sato korjataan keltatuleentumisvaiheessa.

Mikäli tilalla on myyntikasveja 30 % mutta rikkaruohosaastunnan takia joutuu niittämään kasvuston ennen tuleentumista ja osuus, joka jää jäljelle on alle 30 %. Jääkö tilalta luomukorvaus saamatta?

Vastaus: Ei jää, mikäli tuensaaja pystyy osoittamaan paikkaan sidotuilla valokuvilla, että tavoitteena on ollut korjata tuleentunut kasvusto, mutta vaikean rikkakasvisaastunnan takia on joutunut niittämään kasvuston ennen tuleentumista.

Jos todisteista huolimatta myyntikasvivaatimus jää vajaaksi, luomukorvausta leikataan puuttuva prosenttiosuus 1,5 kertaisena, kuitenkin vähintään 5 %.

Seuraamukset myyntikasvivaatimuksen noudattamatta jättämisestä?

Vastaus: Vna 134/2023 29 §: *Jos luonnonmukaisesti viljeltävien myyntikasvien pinta-alavaatimusta ei ole noudatettu, luonnonmukaisen tuotannon korvausta vähennetään prosenttiosuudella, joka on myyntikasvien puuttuva prosenttiosuus 1,5-kertaisena. Jos myyntikasvien puuttuva prosenttiosuus on alle viisi prosenttia, sovelletaan viiden prosentin vähennystä. Luonnonmukaisen tuotannon korvausta vähennetään 30 prosenttia, jos rehua ei toimiteta kotieläintuotantoa koskevan luomusitoumuksen tehneiden maatilojen karjan rehuksi kirjallisen sopimuksen mukaisesti.*

Toistuvista seuraamuksista ei tietoa.

Voiko saneerauskasviksi ilmoittamallaan aurinkokukka kasvustolla täyttää samanaikaisesti luomun myyntikasvivaatimusta?

Vastaus: Ruokaviraston myyntikasvivilistauksessa on mainittu, että auringonkukkaa ei huomioida myyntikasvivaatimuksen laskennassa, jos sen on ilmoittanut ympäristökorvauksen maanparannus- tai saneerauskasvina.

Huomioidaanko korvauskelvotonta alaa mitenkään myyntikasvivaatimuksen laskennassa? Jos sitä ei huomioida, myyntikasvivaatimuksen täytyminen vuositasolla on selkeästi hankalampaa.

Vastaus: Korvauskelvotonta alaa ei huomioida myyntikasvivaatimuksen laskennassa. Myyntikasvivaatimuksen laskennassa huomioidaan ainoastaan luomuvaiheessa olevat korvauskelpoiset lohkot, jotka ovat luomusitoumuksessa.

Miten toimitaan lohkon kanssa, joka on korvauskelvoton? Olen ilmoittanut sen aiemmin jo olevan luomuviljelyssä, mutta lohkolle ei saa sitoumusta. Voiko siinä kasvattaa esim. luomuhyväksytyjä yrttejä?

Vastaus: Luomutilalla olevia korvauskelvottomia ja muita sitoumuksen ulkopuolisia lohkoja tulee viljellä luonnonmukaisen tuotannon ehtojen mukaisesti, vaikka lohkot eivät ole sitoumuksella. Korvauskelvottomilla lohkoilla voi viljellä esim. yrttikasveja ja saatava sato voidaan markkinoida luomuna siirtymävaiheen ohittamisen jälkeen.

Millä tavalla tarkistetaan, ovatko rehuntuotantosopimuksen perustelut kotieläintilan rehun tarpeelle hyväksyttäviä?

Vastaus: Rehuntuotantosopimuksessa tulee olla kirjattuna seuraavat tiedot.

- Osapuolten nimet ja tilatunnukset
- Sopimuksen voimassaoloaika. Sopimus voi olla voimassa myös toistaiseksi, tällöin sopimuksen päättymisestä on erikseen ilmoitettava ELY-keskukseen.
- Arvio vuosittain toimitettavista rehulajeista ja -määristä.
- Perustelut kotieläintilan rehun tarpeelle.

Luomukotieläintila voi perustella rehutarvettaan esim. toiminnan laajentamisella, omien lohkojen vaihtelevaan sadontuottokykyyn tai sillä, että itsellä ei ole laidunalaksi soveltuvaa alaa.

Sopimuksessa määritelty rehu tulee toimittaa kotieläinsitoumustilan luomukarjan rehuksi kirjallisen sopimuksen mukaisesti. ELY-keskus voi kuitenkin oman harkintansa mukaan evätä luomusitoumuksen tekemisen, jos se epäilee, että sopimuksia on tehty enemmän kuin tilalla käytetään rehua ja sopimuksen tarkoituksena on tukiehtojen kiertäminen.

Suojavyöhykelohkojen liittäminen sitoumukselle keväällä 2023?

Vastaus: Korvauskelpoiset suojavyöhykelohkot voi ilmoittaa sitoumukselle tai jättää sitoumuksen ulkopuolelle. Suojavyöhykelohkoille ei makseta luomukorvausta. Tilat, jotka valitsevat myyntikasvivaatimuksen noudattamisen, kannattaa pohtia jättääkö suojavyöhykkeet sitoumuksen ulkopuolelle vai ei.

Mitkä korvauskelpoiset lohkot voi jättää sitoumuksen ulkopuolelle?

Vastaus: Voit jättää luomusitoumuksen ulkopuolelle alat, joilla myyntikasvien tuottaminen on vaikeaa, tai et voi noudattaa viljelykiertoa tai jotka poistat maatalouskäytöstä sitoumuskauden aikana. Tällaisia lohkoja voivat olla esimerkiksi:

- lohkot, joilla on ympäristösitoumuksen suojavyöhyke-toimenpide tai turvepeltojen nurmet -toimenpide, joiden ehdot rajoittavat lohkon käyttöä viljelykierron.
- lohkot, joilla kasvaa monivuotinen kasvusto (esimerkiksi lyhytkiertoisia energiakasveja), joista ei makseta luonnonmukaisen tuotannon korvausta, eikä alaa ole tarkoitus ottaa viljelykiertoon.
- erittäin kiviset lohkot.

- yksittäiset pienet lohkot, jotka sijaitsevat kaukana tilan muista peruslohkoista.

Luomusitoumuksen ulkopuolelle jätettyjä aloja on viljeltävä myös luonnonmukaisen tuotannon ehtojen mukaisesti ja alalla tulee noudattaa maataloustoiminnan vaatimuksia.

Viherlannoitusnurmea ei voi luomutila valita ekojärjestelmässä, mutta pitääkö olla neljää eri heinä- ja typensitojakasvia kylvösiemenissä, vai voiko valita kasvikoodia ollenkaan?

Vastaus: Luomutila voi ilmoittaa viherlannoitusnurmi-kasvikoodin ja saada luomukorvauksen. Ekojärjestelmän tukea alalle ei makseta. Viherlannoitusnurmen siemenseosta tarkennetaan myöhemmin.

Hunajantuotantoon liittyvät kasvustot, mitä muutoksia 2023?

Vastaus: Myyntikasvivaatimuksen laskennassa yksilajinen aitohunajakukka-kasvikoodi hyväksytään.

Hunajantuotantoon tarkoitettu kasvusto -kasvikoodia ei ole enää käytettävissä ja eikä myöskään ole myyntikasvi. Tällainen kasvusto ilmoitetaan jatkossa viherkesantona (riista, maisema ja pölyttäjä).

Luomumansikan viljely ehdoista, jotain tärkeää tietoa?

Vastaus: Luomusitoumuksen osalta:

Voit antaa yhtä aikaa sekä luomusitoumuksen että ympäristösitoumuksen. Puutarhakasvien vaihtoehtoiset kasvinsuojelumenetelmät -toimenpiteestä voit valita vain toimenpiteen Kasvukauden aikainen orgaaninen tai biohajoava kate tai leikattava nurmikate monivuotisilla kasveilla.

Luomuvalvonta:

Viljelykierron vaatimukset: riviväleissä on oltava palkokasveja

- Taimien hankinta:
 - Ensisijaisesti käytettävä luomulisäysaineistoa
 - Toimijakohtaista tavanomaisen lisäysaineiston käyttö lupaa ei voida myöntää tavanomaisille satotaimille
 - Ns. teinitaimille ei voida enää myöntää käyttö lupia
 - Lupa voidaan myöntää tavanomaisille emotaimille
- Monivuotisten puutarhakasvien siirtymävaihe on 36 kk ennen sadonkorjuuta

Huomioidaanko virna maan viljavuutta ylläpitävänä kasvustona? Jos kyllä, onko väliä kasvikoodilla maanparannuskasvi vai säilörehuna?

Vastaus: Virna on luomuvalvonnassa sekä maan viljavuutta ylläpitävä kasvusto ja lisäksi se on palkokasvi. Luomuvalvonnan kannalta ei ole väliä ilmoittaako sen maanparannuskasvina vai säilörehuna.

Voit ilmoittaa maanparannuskasveja tai saneerauskasveja lohkoille, joilla on viljelty edellisenä vuonna yksivuotisia tuotantokasveja. Et voi viljellä maanparannuskasveja satokasvin aluskasvina. Näet edellisen vuoden yksivuotisten tuotantokasvien alat Vipu-palvelun karttatasolta.

Toimenpiteestä voidaan maksaa enintään 20 prosentille korvauskelpoisesta alasta.

Ympäristökorvauksen maanparannus tai saneerauskasvit

Maanparannus tai saneerauskasveja ovat:

- aitohunajakukka
- auringonkukka
- kumina (ensimmäisen vuoden kasvusto)
- mailaset
- mesikät
- rehuvirna
- ruisvirna
- samettikukka
- sikuri
- sinappi (vain valkosinappi eli keltasinappi)
- öljy- ja muokkausretikka (voi olla myös muokkausretiisi)
- edellä mainittujen kasvien seokset

Tilaisuuden muut aineistot:

<https://www.kpedu.fi/tietolinkki/materiaalit>